

БҮРХЭД ҮНЭН

Эхэ найхан нутагаа эб хамта мандуулаа!

Бүрхэд арадай газетэ

1994
АПРЕЛЬ
2
Хабарай дунда туулай харын 22 СУББОТО
Гарагай 7 № 63 (18905)
Газетын сэн захилай 10 тух. Халсагтэ сэн

Үглөөдэр—Геологый үдэр

Мүнөөдэрэй шухал асуудал

САГНАЙ ИИМЭЭР ЭРБЕЭЛ ДАА

Халдананхаа хойшо дулданданги бэшэ хүрээ гүрэнүүдтэ, тэрэ тоодо Россия нефть, газ, туулан, үнгэ металлнууд тон эхээр дутагдадаг болоо.

Жэл эрхэ бүх гүрэнэй зүгһөө үгтэд мүнхээй хэмжээн доошоллоор. Нүүдэй хоёр жэлэй туршада буулгабарин нүүд, геолог-базарлалтын хүдэлмэри хэргэлэгшэ, үгтэ халданан, халын малтан абадаг промышленность угаа шардуу байдалда оронхой.

Эдэ бүгдэ Бүрхэд, Россия арадай ажахын хүрхэлтэд эгээл муу талааа нүүлхэ гэжэ эли. Ашатаа малтамал, гүрэнэй нэгшэ гүрэн гүрэн мүнөө боотор ажаминараагүй юм. Дэлхэйн ямаршье оронин абад хараа хаатнай, геологическа албан гүрэнэй хангамжа, тэдхэмж дорой байдаг. Хубинь компаньинүүд дайралдаашье наа, элэмнэй гол түлээ урьдхалмалагшад мүн.

Россия правительствын зүгһөө нимэ бодомжогүй, политикын аяулдагдажа байхаа, алтанай эснэй кадруудай ажааһаа гаража олоно. Манай экспедицид анхан 1300 геолог хүдэлдэг наа, мүнөө оройдоо 200 гарам хүн үлхэнэй. Гол түлээ улангүй пенсиде гаража зон, яахад даа гэжэ тээсэн. Алар 5—6 наараа салин хүлхэн түлхэлдэггүй. Гэр бүлөөрөө геологид хүдэлдэг зон олон. Коллективэй 30—40 процентин нимэ булзнууд мүн. Эднэр огто хооноор, хоолонгүй нууха болоно гү?

Дээдэ гарай мэргэжлэтэдэ алдаад, уршаагаад, гүрэнэй эрэлдүүдэ геологид бэлдэхэмнэй гэжэ хэды миллионд түхэнгүй гаргаша хэжэ гэшэ? Бин байнааа үлөөгөө наань, гараагүй, найдалтай нэн. Харин мүнөө залуу геологид элдэб ондоо ажаалда, олзын хэрэг эрхилэгшэ ороо.

Урдадхашье биднээрэ гүрэн гэжэжэманай эхэ салин түбэрээр «найхалаагүй» юм. Тээд шалалын хэрэгтэ үнэн, шунал, ульхатай зон олон байгаа. Радио-гоор наа анхандаа «ноука» гэгдэдэг байһан мэдээсэл дуулагдаа нэн. Санитарно-гигиеническэ эрх байдалтай талаар социализм элдэб бүлэгүүдэй ажаалдагад газары шэнжэлдэг үзэхэднэ, геологид элдэб хушэр гэжэ элхрэн ха. Ушар нимхэнэ геологидгүй тэн хахаднэ пенсиде хүрэтэр ажаануудгүй глэн тобошол эгдээ.

Мүнөө геологид хүдэлдэгшэ харадаа дунда эргээр 60—100 мянган түхэнгүй абаан. Нэгэ нүхэрнэй дулаан сөтүнүүдэ ватхероор ороод, харадаа 300—400 мянган абаад, олоошье ури шэрнээ гарабад гэжэ ябана бэйлэй. Гэжэнь дуратай ажаалдаа хүдэлхэ аргагүйнөө боложо доошье муу, нүдэнгөө гунгине буюу нагад ябанад нэн.

Хэды хүндэшье наань, ажалнаа гаража ошоогүй, үнхнэй нүхэдөө дурдаау. В. И. Боченко, В. Н. Гусев, Н. А. Фисен, Б. А. Долматов, Гусев олон геологид наанаагүйн хэрэгтэ үргэлжлүүлхээр. «Республикын районнууд ашата малтамалууды гуримшуулан тодорхойлоло» глэн тэмээ бишье ороогүйб.

Ямаршье сагта гэр бүлэ гэшэ хүнэй түшмэ мүн. Наана сэдхэлээ хуваарад бохаданш, эгээл туруун хэн дэмжээ, залхааб? Намгани—Галина Чимитовна—геологическа правленид хүдэлдэг, пенсиде гараа. Хүүгдэнэй айл бүлэ болонхой. Хүүбүн Сергей Байгалай лимнологическа институтта инженерээр хүдэлнэ, ороод намгатай. Басагамнай Ирина украин яһанай нүхэртэй, Алматыда ажаанууд, өөрөө модельер-конструктор. 4 ашанар тайбди. Эднэйнгээ урмада бөөэ заабад, наанагаа тэгшлэдэг, яахад дуран хүрэнэ.

Мүнөө би газетээр дамжуулан, геолог-базарлалтын хүдэлмэрид хабаадаг нүхэдөө мэргэжлэй найнээрээр амаршаджа, эдүүр энхэ, амгалан тайбанин, ажалдаа абаластай ябахень хүсэнэб. Сагнай хубилжа, байдалтай заарха аабза гэһэн этиглээ алдангүйб.

В. БАЛХАНОВ,
Бүрхэд Республикын габыата геолог.

Профсоюзай соведтэ

ХАМТЫН ШИИДХЭБЭРИ

Хамтын соведэй хай гол түлээ хооралдоон болоһон байна. Правительствын гашүүд, пленумэй гэшүүд, уригдаһан хүнүүд үгэ хэлээ. Бүрхэд Республикын Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ Л. В. Потапов үгэ хэлээдэ, республика дотор социаль-политическэ байдал тогтонмжоруулаха, ажалшад аша түһе хамгаалаха талаар профсоюзай эмхи, нүүдэй аяулдаг хүдэлмэ, рилэ үндэр сэигэтэ үгэбэ.

Профсоюзудай соведэй зүгһөө тус генеральна хэлсэн доро гараа табихень пленум С. А. Тиминин уял.

Пленум түрүүлэгшын уял, гашүүд дүүргэжэ байһан Сергей Александрович Тиминин Профсоюзай соведэй түрүүлэгшээр томилох тухай Профсоюзудай соведэй зидниэмэй шиндхэбэри хаража үзөөд, тэрэнине энэ тусаада баталба.

В. ВОЛЬСКИЙ.

Хабарай тарилгыг угуулан

ҮРЭНЭЭ ХҮСӨӨЖЭ АБЫТ

Газетайн ёһотойл урихан хабарай үдэрнүүд тогтожо, тала дайда саһан хүнжэлһөө түргэн халажа, хаа хаангагүй найрам харьялан урдажа эхилбэ.

Ингээд мэдээгүй байтар лэ хабарай тарилгада орохо хаа тулажа эрхэһэн. Тиммэнэ түбхын түрүүн юугэ тарихабиди, үрэнэ хүрэнгэмнэй хүсэд хүрэхэ гү, шаарын ямар бэ гэжэ ажахы бүхэн наанагаа табиха болоно.

Тиммэнэ тээсгэн республикын Хүдөө ажахын болон эдөө хоолой министрствын түлөөлэгшэдэй, аймагуудай захиргаануудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжлэтэдэй хабаадалтай селекторнэ зүблөөн дээрэ, мүн удаан Бүрхэд Республикын Министрүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сагановай, түрэнэй орлогшо А. М. Шевченкон үгэргэһэн зүблөөн дээршье хабарай тарилгын үрэнэ тухай асуулдаг онсо анхарал хандуулагдаа.

Олон жэлдэ эхэ аадар бороодо угаагдажа, нуража, шанга халхинда үлээгдэжэ муудалһан тарианай газары хэрэгшэмжлээ гаргажа, байгша ондоо республика тариалга урданайханаа нэгэ зааха бага болохо шиндхэбэри абтанхай. Хурьһэнэйлхэ эхээр муудалһан газарнаа ондгүй ургаса абтангагүй, тэдэ хэгдэн гаргаша ашааа харюулгүй ха юм.

Эгээл тиммэнэ урда жэлүүдтэ гол түлээ 143 мянган тухай тоноо үрэнэ хабарай тарилгада хэрэгтэй болодог наа, энэ жэлдэ хамтадаа 126 мянга шахуу тоноо үрэнэ таригдажаар хараагдана.

Мүнөө бүхэ ажахынүүд хамта дээрэ 96.353 тоноо үрэнэ бэлдэгдэнхэй байна. Ондоогоор хэлбэл, 29 мянган тоноо үрэнэ хүрэнгэ үшөө дутуу байнаар.

Энэ үрэнэ хаанаһаа, хайшан гээд абаха, асархаб гэһэн асуудал гарана. Дээрэ хэлэгдэн зүблөөнүүд дээрэ энэһэ бүхэ талааа хэлсэгдээ, тодорхой шиндхэбэришье абтаа.

Түбхын түрүүн республикын коммерческэ шлэгэлтэй, мүн ондоошье хэдэн пред-

прият, организацинууд ажазуудай, бусад ажахынүүдэй тэрэнине хаанаһаа, хайшан гээд худалдажа абахын тула бэшэгдэнэ. Үрэнэдэ хэрэгтэй ажахынүүд дээрэ дурсагдаһан организацинуудай хэлсээ баталжа, ямар ургамалай, ямар сортын, ямар шанартай үрэнэ абахабиди гэжэ захил соогоо бэшэхэ ёһотой.

Мүнөө жэлэй хабарай тарилгын үрэнэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр бэлдэхэ тушаа Республикын Министрүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо А. М. Шевченко ингэнэ хэлээ.

Хүдөөгэй ажахынүүд тэрлгын үрэнээр хангаха, тэрэнине зөөжэ худалмэрилдэ энэ жэлдэ коммерческэ эмхинууд юундэ хабаадуулагдаб гэһэн асуудал гарана. Ушарын юуб гэхэдэ, олон ондоо коммерческэ эмхинууд энэндэ хабаадалсахадаа, хоорондоо үрдилдэжэ байгаад ажахынүүдэ хайнаар хангаха, үрэнэ зөөлгын сэнгые зарим тэдэ доошолуулашье гэжэ оролдохо бшуу. Харин урдында адли нэгэл предприят гү, али организацида энэинине даалгабал, тэрэ хүрэнгын орооһоной килограм бүхэнэй түлөө 240—250 түхэнгөө доошо бэшэ сэн эрижа нууха байна бшуу.

Гадна олон эмхинууд энэндэ хабаадалсахаа шалаалһаа хайн шанартай тарианай, селосой, тэгээлэй бусад ургамалуудай үрэнэ ажахынүүдта дурдаха гэжэ, оролдохо ушартай.

Тинжэе байша ондоо тарилгын үрэнэ хүсэд хүрэхөөр бэлдэхэ, зөөгдэнэ абтаха гэжэ найдахаар.

Гэжэ ажахынүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжлэтэдэй хэр сэт сөөнө али нэгэ, эмхитэй хэлсээ баталжа, хэрэгтэй үрэнээ түргэн зөөжэ абаһанһаа эхэ хоормон дулдыха байна. Ушар тушаагаа анхаралаа тааххаар боло гэжэ хануулаа.

Э. ДАГБАЕВ.
Республикын Министрүүдэй Соведэй нийтэй эмхинуудай холбооной болон мэдээлэл тааһыг даагша.

«БАРГАЖАН» ХАНДАНА

РСФСР-эй арадай артист Бадма Балдаковой нэрэмжэтэ республикын дуушад конкурсын нэгдэхэ фестивалэй үнгэргэгдэхэн. Бүрхэд Республикын Министрүүдэй Совет энэ фестивалдэ бэлдэхэ, үнгэргэхэ эмхидхэлэй комитет байгуулажа, комитетэй түрүүлэгшээр Министрүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. Н. Манжукэ, тэрэнэй гашүүдээр соёлой хүдэлмэрид хабаатай хүтэлбэрилэгшэд баталагдаһан байна.

Эмхидхэлэй энэ комитетэй фестивалэй үнгэргэхэ хэрэгтэ эмхидхэхэ талаар хургалашье хүдэлгөөгүй нууһанин гайхалтай. Тинхэдэ Министрүүдэй Совет фестивал үнгэргэлдэ мүнгэ номолобогүй.

Бадма Балдаковой бэлг шадабарине тоодог, хүндэлдэг хүнүүдтэ, нотагай.

хидтаа, предпринятинуудай, эмхинуудэй хүтэлбэрилэгшэдтэ, соёлой эдбхитэдтэ, олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ суута дуушанай нэрэмжэтэ фестивалэй үнгэргэхэ хэрэгтэмнэй туһалтэй гэжэ ная байгуулагдаһан нотагай «Баргажан» нэгдэл хандаана.

Республикын арадай зохёохы ажал тухай сэт дээрэ мүнхэе эльгэхэ. Дэтэй болохо.

Адрес: 000601004. Национальный банк «Бурятия» РЦНТ, МФО 107000 (на юбилей Балдакова).

Биднэртэ мүнхэйн талаар туһаламжа үзүүлһэн таанада эртэнһээ баярые хүргэнэбди.

Д. ОЧИРОВ,
«Баргажан» нэгдэлэй түрүүлэгшэ.

„Бурхэд үнэн“ 94

ЗАХИЛ АБАЛГЫН ТАЛААР ХҮНГЭЛЭЛТЭНҮҮД ТУХАЙ

1. Үдэр бүрн гарадаг республиканска газетнүүдэ захигшадта апрель наарад хүнгэлэлтэнүүд тогтоогдобо. Апрель наарад хэлбэл хүргэлгын сэн ингэжэ тогтоогдоо: Улаан-Үдэ хотодо—880 түхэнг, республикын районуудта—900 түхэнг.
2. Үдэр бүрн гарадаг республиканска газетнүүдэй ба «Молодежь Бурятия» газетын хоёрдох ба удаахы хэлбэл бүхэнине, мүн тэршэлэн түбэй газетнүүдэй хоёрдох ба удаахы номер бүхэнине захил хэлбэлдэ хүргэхэ талаар 50 процентын хүнгэлэлтэ үлөөгдэбэ.
3. «До востребования» глэн хайгаар, мүн абонементнэ хайрсагуудта хэлбэл хүргэхэ талаар 50 процентын хүнгэлэлтэ үлөөгдэбэ.
4. Хүүгдэй «Харасгай» журнал захигшадта хэлбэл холбооной хангалта түлбэргүйгөөр үзүүлэгдэхэ.
5. Ажахын тоосооной предпринятинуудта ба эмхи зургаануудта хэлбэл хүргэхэ талаар хэлбэл холбооной хангалтын тарифуудта хоёр процентын нэмэлтэ коэффициент тогтоогдохо.
6. Холын Хойто Зүгэй районуудта адлидхаданай районудай захилшадта 1,5 процентын нэмэлтэ коэффициент тогтоогдохо.

БУЛТАНАЙМНАЙ НАНГИН УЯЛГА

Хурагшадые бурхад хэлэн. Дуратайгаар хурагшын тухай хэлсээ бүхэнине аша үрэгтэйгөөр үнгэргэхэ шухала. Бүрхэд хэлэнэй ба литературын кабинеттэ тааруу зохиодор шэмгэлхэдэ, хураал, салда туханай байдагынь арсалтагүй ааб даа.

Эрхирэгтэй дунда хургуулин бурхад хэлэнэй, багша Сэсэгма Намсараевна Дашинева арга боломжонуудта үргэнээр хэрэглэхэ гэжэ оролдодог хүн. Хураалсай эрх хэ жэлдэ хургуулинмай шүрэнэ байшанда орохо юм. Бүрхэд хэлэнэй классай (улаанһаа үлүү түхэрэлтэй, нодэ хужарламаар зохиод байһан тула Сэсэгма Намсараевна эрхэнһээ бэлдэн, хэрэгтэй юумэнуудые мүнөө суглуулаа.

Яһатан бүхэнэй хоорондо, хилгаань хадаа хэлэн болодог гэшэ. Мүнөөнэй залуу шуул, горлодо дутын нотагшад хургуулинүүдэй хурагшанар түрэл хэлээ муугаар мэдэлхэ байна. Энэ хэрэгтэ түрэлхидэй үүрэгтэ он эхэ. Мүнөө дээрэ «Үнэн» газетэ захиха арга бин. Олонхи үхнүүдтэ түрэлхид Эрхирэгтэ тохсондо түрэл газеттэ үсөөнөөр захилна гэжэ тэмдэглэхээр. Мүнөө түрэл хэлээ, уг гарбалаа, дурдан байжа, арадайгаа аман үгэ, уран зохёол, нотагай нэрэгтэй солотой үгсэд хүшүд тухай «Үнэн» газетэ үдэрһөө үдэртэ бэшэ, нэ, тэдэн тухай хоөрөн.

Оронгын дунда хургуулин багшанар эхэ буянтай

С. МУНКУЕВА,
Эрхирэгтэй дунда хургуулин багша.

Захил үргэлжлэхээр. Хүдөөгэй багшанар үүхсэ, лые хотын багшанар дэмжэхэ ёһотой.

Минин наманжанууд нямэ байна:

1. Монгол литэ саашааа долоо гаража байгаа наа, хайн бэлэй. Олондо хэрэгтэй, туһалтай.
2. Мүнөө «Үнэн» газетэ экзихидэ хүдөөгэй захил байн, тиммэнэ хүдөөгэй байдал алыше талааа үргэнээр хурауулаха шухала. Улаан-Үдэ болон суглаа хурал ба бэшнэе юумэнь хүдөөгэйхилыше дая эхээр хонирхуулгагүй, ба, лайл эхэ наанага болонгүй.
3. Газеттэ ноёд хайды шүүмжэлэн статьянууд хоормон гарана.
- Ушөө Оронгын багшанар өөһөдөө «Үнэн» газеттэ хэр захидаг хаб гэжэ мэдэлхэбди. Гэжэ наанабди.
- «Үнэн» газеттэ захилга—бултанаймнай нангин хэрэг мүн.

УНШАГТЫ, ТАНИЛСАГТЫ

- 2.дох иуурта. Угдөөдэр 3.дох иуурта. Гарагай—Геологый үдэр. В. Лбов: долооной үдэр гаража бай, «Халбаримнай» наа унаа, гэбэшье... Б. Цыренжапов: «Дулаа хэзэйнэ найдаа»—зураглал. И. Н. Тумуров: «Баримтануудые даган хэлэбэл...» СНГ: тобои нонинууд.
- Н. Я. Кондаков—3216000 түхэнг.
Р. И. Шенчиникова—700000 түхэнг.
К. А. Будаев—200000 түхэнг.
М. И. Семенов—9.396010 түхэнг, тэрэнэй 4.500.000 түхэнг хуули бусаар олодон байна.
А. С. Иванов—7.098.000 түхэнг, тэрэнэй 850.000 түхэнг хуули бусаар олодон, Тус мэдээлэл Бүрхэд Республикын Верховно Соведэй арбан зургаандахы сессид дээрэ сонсохоголоон байгаа. ХУУЛУУБА
1994 оной мартын 25-най 14 чаша хаанашье ажалла. даггүй, хоёр дахин сүүд.
- А. С. Коренев—8100000 түхэнг, Л. Ч. Нимаева—2716347 түхэнг.
Л. В. Потапов—3800000 түхэнг, тэрэнэй 700000 түхэнг хуули бусаар олодон байна.
В. В. Саганов—13.274.280 түхэнг, тэрэнэй 4000000 түхэнг хуули бусаар олодон байна.
Е. В. Кислов—200000 түхэнг.

лүүлһэн эрхэтэн Татарицева «Чайка» магазин ха жууда байһан дурбан найа Найталы Кадочникове хуулуужа абаад ябашан байгаа. Татарицева тэрэ хуулуужа үхнүүдтэ ногоон дэлгүүр дээрэ абаашад, хахад лүтр архар хуудалдажа абахын танигдагүй хүнүүдтэ дурдахаа. Эрхэтэн Татарицева республикын МБД-гэй уловоно бэлдэлгын талаар хүдэлмэрилэгшэ хуули хуули баригдаа. Нагалы басаган эхэ эсэгдэе бусагдаа. Тус баримтын үндсээр Татарицева уловоно харюусалдаа хабаа, дуудалдаа болобо.

Прокуратурын хэлбэлэй албан.

